

**REPUBLIKA E SHQIPËRISË
INSTITUTI I ZHVILLIMIT TË ARSIMIT**

**PROGRAMI I KURRIKULËS BËRTHAMË PËR SHKOLLAT E MESME
TË GJUHËVE TË HUAJA**

FUSHA: GJUHË E HUAJ

LËNDA: GJUHË SPANJOLLE

KODI:3.6.11.B

**PROGRAMI I LËNDËS
GJUHË SPANJOLLE
PËR KLASËN E 11-të**

Koordinatori: ERIFILI HASHORVA

Redaktori:GAZMEND KRASNIQI

Përgjegjës sektori:MARITA HAMZA

TIRANË, KORRIK 2010

Programi i gjuhës spanjolle për klasën e 11-të është një dokument zyrtar i përpiluar me qëllimin e realizimit të standarteve të mësimdhënies dhe mësim-nxënies dhe të vlerësimit të nxënësit, në nivelin gjuhësor B1, sipas Kuadrit të Përbashkët Evropian të Referencave për Gjuhët.

Në kuadrin e ndryshimeve të programeve të shkollave të mesme, me synim përmirësimin dhe përshtatjen me sistemin e ri 3-vjeçar, modernizimin e përmbajtjes së programeve mësimore, zbatimin e një metodologjie më aktive më pranë interesave të nxënësit, doli si domosdoshmëri hartimi i programit të ri të gjuhës spanjolle për shkollën e mesme të gjuhëve të huaja, klasa 11 - të.

Ky program i ri ka pësuar ndryshime të rëndësishme edhe për sa i përket synimeve, objektivave, përmbajtjes dhe shtrirjes së tij. Po ashtu nga 5 orë mësimore në javë do të zhvillohen 4. Programi është ndërtuar duke marrë parasysh interesat dhe karakteristikat e grup-moshës dhe kontribuon në zhvillimin e pavarur, intelektual e social të nxënësve. Programi do të synojë në formimin e përgjithshëm të nxënësve dhe në zhvillimin e një kulture demokratike në klasë. Formimi gjuhësor do t'u përgjigjet nevojave të nxënësve në kuadrin e një integrimi global në Evropë e më gjërë.

Programi i gjuhës spanjolle për klasën 11-të, ka për qëllim të arrijë dhe të realizojë standardet e mësimdhënies, të nxënies dhe të vlerësimit të nxënësit në nivelin gjuhësor B1, sipas tabelës së vlerësimit në kuadrin e përgjithshëm evropian për gjuhët.

Kështu, programi kërkon që nxënës/i,-ja të rrisë e të thellojë aftësitë e tij/saj formuese dhe shprehëse në gjuhën spanjolle, duke e bërë atë përdorues të pavarur.

Programi i gjuhës spanjolle për klasën e 11-të e drejton nxënës/in,-en:

- të mësojë në mënyrë të pavarur, duke i dhënë atij/asaj besim në vetvete në realizimin e detyrave në klasë e jashtë saj;
- të zhvillojë të menduarit kritik, duke i dhënë mundësi të konsultohet me më shumë burime informacioni dhe të bëjë përzgjedhje e duhur personale;
- e përgatit nxënësin/en për të nxënë gjatë gjithë jetës.

Mësimdhënia/nxënia realizohen me sukses dhe duke ndërthurur forma të ndryshme të punës individuale dhe të asaj në grup.

1. SYNIMI I LËNDËS

Mësimi i gjuhës spanjolle ka katër synime të rëndësishme të lidhura ngushtë me njëra-tjetrën:

- zhvillimin e individualitetit të nxënësit;
- zhvillimin e tolerancës dhe të respektit për diversitetin njerëzor dhe kulturorë;
- zhvillimin e të nxënësit të pavarur dhe të mendimit kritik;
- ndërgjegjësimin për identitetin kulturor.

Rezultatet praktike të mësimin të gjuhëve të huaja lehtësojnë lëvizjen e njerëzve dhe shkëmbimet kulturore, shkencore dhe teknike ndërmjet tyre. Mësimi është gjithnjë e më i individualizuar dhe kontribuon në krijimin e individualiteteve. Duke mësuar spanjishten nxënësi

njuh realitete të tjera, i kupton ato më mirë dhe komunikon me folës të tjerë të kësaj gjuhe. Kjo e bën atë më të hapur, zgjeron vizionin, nxit sjellje vlerësimi e respekti ndaj të tjerëve dhe së fundmi ngre në një shkallë më të lartë ndërgjegjen e qytetarisë evropiane dhe universale.

Në prizmin personal mësimi i spanjishtes si gjuhë, si kulturë, si realitet social e kulturor do ta ndihmojë atë të zhvillojë kapacitetet njohëse, estetike, kulturore, afektive. Përmes gjuhës nxënësit tregojnë eksperiencat e tyre, njohin botën dhe kjo i rrit si njerëz krijues, të përgjegjshëm e të sigurtë.

Në këtë fazë fillestare të formimit, synimi i gjuhës së huaj është të pajisë nxënësin me aftësi të reja, të nivelit fillestar në mënyrë që nxënësi të arrijë të konsolidojë nivelin B1 dhe të kalojë në nivelin. Kjo do të arrihet duke praktikuar aspektet funksionale të përdorimit të gjuhës spanjolle në situata komunikimi.

2. OBJEKTIVA TË PËRGJITHSHËM

Programi i gjuhës spanjolle për klasën e 11-të ka si objektiv të përgjithshëm të zhvillojë aftësinë analitike dhe sintetike të një informacioni më të gjerë gjuhësor dhe kulturor, duke e ndërthurur këtë informacion me njohuritë e lëndëve të tjera, ku nxënësi zhvillon më tej:

- shprehitë me shkrim dhe me gojë;
- saktësinë me shkrim dhe me gojë;
- aftësinë për të përballuar me shkathtësi dhe saktësi problemet e përditshme përmes formimit të tij/saj gjuhësor dhe kulturor;
- aftësinë për të vënë në dukje, krahasuar dhe bërë dallimet ndërmjet kulturave të ndryshme, si dhe për t'ju përshtatur atyre në situata të caktuara të komunikimit ndërkulturor;
- aftësinë për të ndërthurur sa më mire kategoritë e njohurive të përgjithshme me ato specifike në përputhje me shprehitë individuale të nxënësit.

3. OBJEKTIVAT

a) Objektiva sipas standardit në komunikim

Përshkrimi. Objektivat e standardeve në këtë fushë japin bazat e gjuhës si domosdoshmëri në komunikim. Objektivi kryesor në mësimin e gjuhëve të huaja është zhvillimi i aftësive komunikuese ose kapaciteti i komunikimit gjuhësor në mënyrë të përshtatshme në situata të ndryshme komunikimi si me shkrim dhe me gojë.

Nëpërmjet situatave të ndryshme gjuhësore, ky standard i mundëson nxënësit të përfitojë njohuri gjuhësore të nevojshme për të përballuar situata të komunikimit të përditshëm në gjuhën spanjolle.

	Objektiva
Komunikimi	<p>Në përfundim të klasës së 11-të, nxënës/i,-ja aftësohet:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ të tregojë ndodhi të kaluara (në kohën e shkuar); • të japë opinione dhe të vlerësojë; • të kuptojë dhe të japë këshilla; • të flasë për filma dhe telenovela; • të tregojë për zakonet dhe kulturat e vendeve të ndryshme; • të manovrojë me shifrat; • të transmetojë fjalët e një personi tjetër; • të justifikojë mos pranimin e një kërkesë ose të një favorit; • të prezantojë veten e tij dhe persona të tjerë; • të përshkruajë situata të ndryshme.

	Objektiva
Veprimtaritë e komunikimit	<p>Në përfundim të klasës së 11-të, nxënës/i,-ja aftësohet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • të flasë për të ardhmen; • të urojë për ditëlindje, festa të ndryshme etj.; • të bëjë propozime; • të shprehë ndjenjat (frikë, turp); • të shprehë dëshirë, keqardhje; • të japë dhe të kërkojë instruksione; • të miratojë, të kundërshtojë; • të falë dhe të kërkojë falje në situata të jetës së përditshme si: festa, ditëlindje, në treg, takime, vende të panjohura, shkollë, mbrëmje, ekskursione etj’.

b) Objektivat sipas standardit në kulturë

Përshkrimi. Mësimdhënia/nxënia e gjuhëve të huaja ka si objekt zhvillimin e pavarësisë dhe individualitetit intelektual, shoqëror dhe kulturor të nxënësi. Rezultatet praktike të mësimin të gjuhëve të huaja lehtësojnë lëvizjen e njerëzve dhe shkëmbimet kulturore, shkencore dhe teknike ndërmjet tyre. Mësimi nxit krijimtarinë dhe mënyrën alternative të menduarit, është gjithnjë e më i individualizuar dhe kontribuon në krijimin e individualiteteve.

	Objektiva
Kultura	<p>Në përfundim të klasës së 11-të, nxënës/i,-ja aftësohet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • të njohë kulturën dhe traditën e vendit; • të njohë festat dhe zakonet; • të përdorë sipas regjistrave të gjuhës rregullat e mirësjelljes të popullit, gjuhën e të cilit mëson (përdorim i avancuar i urimeve, përshëndetjeve etj.); • të njohë disa nga personazhet më të shquara spanjolle të historisë, kulturës dhe artit; • të njohë monumentet e artit e kulturës; • të njohë gastronominë spanjolle; • të ketë njohuri për vendet ku flitet gjuha spanjolle; • të mund të flasë për tregun, çmimet, profesionin etj; • të njohë disa nga qytetet më të rëndësishme të Spanjës; • të dijë të shprehë një kërkesë.

c) Objektivat sipas standardit në formimin gjuhësor:

Përshkrim. Objektivat e standardit në këtë fushë e aftësojnë nxënës/in,-en të përdorë elemente gjuhësore që i përkasin nivelit B1. Nxënës/i,-ja nxitet të praktikojë struktura gramatikore të gjuhës spanjolle, si dhe të kuptojë lidhjen dhe përdorimin e saktë të tyre, në situata të ndryshme të ligjërimit.

Nxënës/i,-ja në klasën 11-të aftësohet të njohë në qoftë se fjalia ose grupi i fjalive është i rregullt nga ana gramatikore, i pranueshëm nga ana kulturore, gjuhësore dhe i përshtatshëm në kontekstin konkret, real.

	Objektiva
Elementet gramatikore	<p>Në përfundim të klasës së 11-të, nxënës/i,-ja aftësohet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • të zgjedhë foljet e rregullta dhe të parregullta; • të zgjedhë kohën e ardhme;kohën e pakryer, te kryerën e thjeshtë, të kryerën; • të njohë ligjëratën e drejtë dhe të zhdrejtë; mënyrën lidhore; mënyrën kushtore; mënyrën urdhërore; • të njohë pozicionimin e përemrave ne mënyrën urdhërore; • të njohë ndajfoljet dhe lokucionet ndajfoljore të frekuencës; • fjalitë e nënrenditura lidhore; • shenjat e pikësimit; • fjalitë kohore me folje në dëftore dhe lidhore; • shkurtime më të përgjithshme.

4. OBJEKTIVAT SIPAS AFTËSIVE GJUHËSORE

Aftësia	Objektiva
Të dëgjuarit	<p>Në përfundim të klasës së 11-të, nxënës/i,-ja aftësohet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kupton pyetje e instruksione te ndryshme; • gjen temën e një bashkëbisedimi të zakonshëm, jo të shpejtë, megjithëse mund të humbasë disa detaje; • ndjek një bashkëbisedim mbi tema të njohura, gjithmonë duke kërkuar shpjegime, sqarime ose përsëritje, atje ku ka boshllëk informacioni; • kupton mesazhet që kanë lidhje me sferat e njohura (informacion personal, shkollë, kohë e lirë, nevoja urgjente), të shprehura qartë dhe jo shpejt; • kupton tregimet me ndihmën e pamjeve, aktiviteteve dhe kontekstit; • kupton instruksione të lehta dhe ndjek orientime të thjeshta; • kap esencën e lajmërimeve, mesazheve, bisedave, njoftimeve radiofonike; • kupton dhe nxjerr informacionin thelbësor nga pjesë ku fliten tema familjare; • gjen shprehjet me kuptim nga këngët pasi është folur për përmbajtjen;
: Të lexuarit	<p>Në përfundim të klasës së 11-të, nxënës/i,-ja aftësohet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kupton artikujt e opinionit; • kupton shënimet dhe mesazhet lidhur me aktivitetet e veta; • ndjek guidën me rekomandime për filma, libra dhe seriale televizive; • ndjek tekste origjinale që kanë lidhje me botën e tij të eksperiencave; • nxjerr informacion të përgjithshëm dhe specifik mbi këto lloj tekstesh; • kupton tabelat e zakonshme të vendeve publike, shenjat; • gjen informacion specifik në libra (faqet e verdha, fjalorë, fletëpalosje...); • kërkon dhe gjen informacione në Internet në adresa konkrete (spanjisht);

	<ul style="list-style-type: none"> • ndjek orientimet e thjeshta të shkruara p.sh për të shkruar në një vend ose për të kryer ushtrime fizike; • kupton shpjegimet për përdorimin e një aparati që përdoret rregullisht (telefon etj).
: Të folurit	<p>Në përfundim të klasës së 11-të, nxënës/i,-ja aftësohet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • bashkëbisedon në situata të ndryshme; • vendos marrëdhënie sociale: shëndeti, prezantimet, përshëndetjet, falënderimet, shfajësimet; • përdor formulat e zakonshme të mirësjelljes për t'u përshëndetur e për të tërhequr vëmendjen; • shpreh preferencat dhe shijet; • kërkon të ofrojë objekte dhe shërbime të ndryshme të përditshme (blerje, posta, transporte, adresa..); • pyet e jep të dhënat personale: kombësia, vendbanimi, interesat, aktivitetet, miqësitë; • bën prezantime dhe përshkrime të personave, vendeve, aktiviteteve dhe interesave; • flet për aktivitetet e përditshme të tanishme ose të kaluara; • tregon eksperiencat e kaluara dhe projektet e së ardhmes përmes shprehjeve kohore madje në vijueshmëri; • verifikon nis. bashkëbiseduesit e kanë kuptuar; • kërkon përsëritje ose sqarime; • riformulon idetë e bashkëbiseduesit për të konfirmuar që e ka kuptuar.
Të shkruarit	<p>Në përfundim të klasës së 11-të, nxënës/i,-ja aftësohet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • të shkruajë qartë tekste të strukturuar mirë për tema të interesit vetjak; • të përshkruajë një ngjarje të vërtetë apo imagjinare me fjalor të përshtatshëm për shkrime të ndryshme; • të përshkruajë saktë përmbajtjen e një libri ose filmi duke dhënë mendimin e tij vetjak; • të shkruajë elementë të njohur për të zgjidhur situata të tjera komunikimi si ofrim, pranim, ftesë, refuzim ose të kërkojë shërbime të ndryshme; • të shkruajë raporte rreth një situatë të caktuar, duke parashtruar mendimet e tij pro dhe kundër; • të shënojë mesazhe të vogla me fjali të thjeshta ose të lidhura me lidhëzat më të shpeshta (dhe, ose, por, sepse) dhe shënime;

	• të shkruajë në spanjisht shprehjet më të përdorshme në gjuhën e nënës (shqip); • të kërkojë dhe të transmetojë përmes mediave elektronike informacionin e nevojshëm.

5. KËRKESA TË GJUHËS SPANJOLLE NDAJ LËNDËVE TE TJERA

Programi i gjuhës spanjolle në klasën 11-të e sheh mjaft të rëndësishëm integrimin ndërlëndor, duke e shfrytëzuar atë për aftësimin e nxënësve në përdorimin e njohurive gjuhësore.

Shohim lidhjen e spanjishtes me matematikën e shprehur në mësimin e shifrave dhe të numrave, veprimet me këmbimin e parasë ose blerjet në treg.

Shohim lidhjen e spanjishtes me shkencat sociale nëpërmjet temave si: njohja, familja, festat, profesioni, punësimi, papunësia etj.

Shohim lidhjen e spanjishtes me shkencat natyrore, p.sh me biologjinë nëpërmjet trajtimeve të temave që kanë të bëjnë me ushqyerjen, recetat e gatimit, përgatitjen e menysë etj.

Shohim lidhjen e spanjishtes me artin, reflektohet ngushtë në temat për sportin, muzikën, modën, pikturën, etj.

Trajtimi ndërlëndor u shërben synimeve të përgjithshme të programit, si dhe realizimit të objektivave të linjave dhe të nënlinjave të tij, kryesisht për:

Njohuritë që merren në gjuhën spanjolle dhe në *matematikë* ndërthuren kur përdoren shifrat, numrat dhe veprimet matematikore në interpretimin e disa të dhënave në përqindje, në diferencë, etj.

Njohuritë që merren në gjuhën spanjolle dhe në shkencat natyrore, p.sh: në *biologji, kimi, fizikë* reflektohet në trajtimin e temave rreth funksionit të trupit të njeriut, të reaksioneve kimike, si dhe të zbatimit të ligjeve të fizikës.

Në lëndën e TIK-ut, nxënës/i,-ja aftësohet të përdorë internetin, e-mailin, programe të ndryshme që e ndihmon atë të eksplorojë të rejat mbi botën që ai/ajo studion, si dhe vendos komunikim me bashkëmohatarët e tij/saj.

Njohuritë që ai/ajo merr nëpërmjet artit dhe kulturës spanjolle janë shprehjen e tyre në aktivitetin dhe kontributin e personaliteteve në fushën e sportit, muzikës, modës dhe pikturës.

Me *shkencat sociale* janë të lidhura tema si: marrëdhëniet familiare, marrëdhëniet në shkollë, marrëdhëniet në komunitet të cilat vihen në zbatim përmes projekteve ndërkurikulare mbi ndihmën ndaj të varfërve, të moshuarve dhe personave me aftësi të kufizuara.

- Bashkërendimi ndërlëndor në programin e klasës 11-të mundëson realizimin e synimeve dhe objektivave të përgjithshme të programit për:

Edukimin intelektual. Përmes ndërthurjes së njohurive të ndryshme nxënësit arrijnë të krahasojnë, kundërshtojnë, dallojnë dhe hamendësojnë, duke rritur cilësinë e nxënies.

Edukimi mjedisor. Ndotja, mbrojtja e ambientit janë tema që shoqërohen me fjalor e struktura gjuhësore të thjeshta, të cilat trajtohen jo si një qëllim më vete, por në një kontekst kuptimplotë dhe edukativ.

Edukimi kulturor dhe etik. Përmes lëndëve historike dhe gjeografike, nxënësit fitojnë njohuri mbi vendet spanjishtfolëse. Këto njohuri bazë ndërthuren me dijet mbi kulturën e këtyre vendeve, zakonet e doket e tyre, mënyrën e jetesës etj. Shtuar këtu edhe shprehjet e etikës të këtyre popujve. Nxënësit mësohen të ndërveprojnë në situata të ndryshme me sjellje etike të përshtatshme, që trajtohen përmes funksioneve gjuhësore të thjeshta si: të kërkojnë falje, sqarime, të pyesin etj.

Edukimi për të drejtat e njeriut. Njohja e kulturave të vendeve spanjishtfolëse trajtohet ngushtë me temat e barazisë sociale e gjinore.

Atdhëdashurinë. Njohja me historinë, personalitetet dhe kulturën e vendeve spanjishtfolëse i jep mundësi nxënësit/es të bëjë dallimin dhe të nxjerrë anët e përbashkëta duke e ndërgjegjësuar atë për identitetin kombëtar dhe kulturor.

Nxënësi mëson të ndërveprojnë në situata të ndryshme me sjellje etike të përshtatshme, që trajtohen përmes funksioneve gjuhësore, si: të kërkojnë falje e sqarime, të pyesin etj.

6 . KËRKESA PËR ZBATIMIN E PROGRAMIT

Ky program është një dokument zyrtar, pjesë e tërësisë së dokumenteve zyrtare për lëndën e gjuhës spanjolle. Dokumentet e tjera kryesore janë korniza kurrikulare e gjimnazit dhe standardet e fushës kurrikulare ku kjo lëndë bën pjesë. Hartimi i programit është mbështetur si te korniza kurrikulare, ashtu edhe te standardet e fushës. Programi i klasës 11-të orienton gjithë procesin e mësimdhënies e të nxënies së gjuhës spanjolle në nivelin B1. Për të siguruar përdorimin sa më të mirë të programit, është e vlefshme njohja me dokumentet e lartpërmendura.

Mësuesi është i lirë të përdorë një larmi metodash e strategjish të mësimdhënies/ nxënies për t'ua përshtatur nevojave të nxënësit në klasa të ndryshme. Ai i kombinon këto metoda gjatë procesit mësimor dhe i përshtat ato në bazë të zhvillimit në rritje të kompetencës gjuhësore e komunikuese si edhe të zhvillimit të pavarësisë së nxënësit në vijueshmëri të këtij procesi. Mësimdhënia ka në qendër të saj metodën e komunikimit, metoda me bazë detyrën, metoda funksionale dhe situacionale, me prirjen për t'iu përshtatur sa më afër jetës reale etj. Këto metoda realizohen nëpërmjet strategjive dhe teknikave të ndryshme, sipas aftësive gjuhësore (të dëgjuarit, të folurit, të lexuarit, të shkruarit).

Zbatimi i programit duhet të bëhet duke respektuar parimet e barazisë gjinore, etnike, kulturore, racore dhe fetare.

A. Objektivat

Objektivat e parashtruara në programin e gjuhës spanjolle për klasën e 11^{të} janë të detyrueshme për t'u realizuar nga mësuesi dhe duhen përvetësuar nga nxënës/i,-ja. Kjo do të thotë se të gjithë nxënësve duhet t'u jepet mundësia që të nxënë cka përshkruhet tek objektivat. Objektivat janë të detyruara të zbatohen sipas shkallës së vështirësisë. Realizimi i objektivave në tema, kapituj e njësi mësimore dhe renditja e tyre është zgjedhje e lirë e zbatuesit të programit.

Meqenëse niveli i nxënësve brenda klasës është i ndryshëm, atëherë mësues/i,-ja ka nevojë të bëjë punë të diferencuar me nxënësit e tij/saj. Kjo kërkon që përveç përcaktimit të

objektivave të përgjithshëm të arritjeve, të përcaktojnë objektivat për nxënësit e nivelit të ulët, të nivelit mesatar dhe të nivelit të lartë.

Orët mësimore.

Në program janë përcaktuar objektivat për çdo aftësi, për të cilat mësuesi do të punojë për t'i arritur në përfundim të vitit shkollor në këtë lëndë.

Mësuesi duhet të respektojë sasinë e orëve vjetore të lëndës të përcaktuara në program, ndërsa është i lirë të ndryshojë me 10% (shtesë ose pakësim) orët e rekomanduara. Kjo në varësi të përparimit të nxënësit në tema të caktuara.

Në programin e gjuhës spanjolle afërsisht 70% e orëve mësimore na shërbejnë për shtjellimin e njohurive të reja lëndore dhe 30 % e tyre për përpunimin e njohurive (gjatë vitit dhe në fund të vitit shkollor).

Shpërndarja e orëve

Gjuha spanjolle për klasën 11-të zhvillohet me 4 orë mësimore në javë:

36 jave x 4 orë =144 orë mësimore vjetore.

Shpërndarja e orëve është parashikuar si më poshtë:

Komunikim dhe formim kulturor zë 101 orë, të cilat ndahen në 70 orë mësimore për kulturën dhe komunikimin (nga të cilat 70% e tyre, që përbëjnë 50 orë do të jenë për trajtimin e lëndës së re, kurse 30% e tyre që përbëjnë 20 orë, do të shërbejnë për përpunimin e njohurive p.sh: përforcimin e informacionit të marrë në temat përkatëse ose ushtrime rreth këtij informacioni, dhe 31 orë për aktet dhe funksionet e komunikimit (nga të cilat 70% e tyre, që përbëjnë 21orë mësimore na shërbejnë për njohuritë e reja, kurse 30% e tyre d.m.th 10 orë mësimore do të përdoren për përpunimin e njohurive. Në këto orë mësimore mësuesi përpunon njohuritë për integrimin tërësor të lëndës dhe jep detyra, ku të pasqyrohen njohuritë e përfituara sipas aftësive dhe objektivave në një kapitull, apo grup temash.

Formimi gjuhësor zë 43 orë mësimore.Këto orë janë kryesisht orë ku mësuesi shtjellon në bashkëveprim me nxënësit njohuri gramatikore dhe ushtrime gjuhësore-gramatikore e leksikore (nga këto 70% e tyre që përbëjnë 30 orë do të shërbejnë për trajtimin e strukturave të reja, kurse 30 % që përbëjnë 13 orë mësimore do të shërbejnë për rimarrjen, përpunimin dhe përforcimin e tyre).

Nga këto që përmendëm më lartë, të përgjithshme për përpunimin e lëndës janë 43, nga të cilat 6 orë mund të përdoren për përsëritje dhe 10 orë për vlerësimet me shkrim të nxënësve.

Përpunimi i njohurive

Përpunimi i njohurive përmban:

- përsëritjen brenda nje kapitulli (konceptet themelore);
- testimin e njohurive bazë;
- integrimin e njohurive të reja të një kapitulli me njohuritë e kapitujve pararendës;

- integrimin e njohurive të reja me njohuritë e lëndëve të tjera (edhe pse ky integrim do të përshkojë zhvillimin e çdo ore mësimi, gjatë përpunimit i duhet kushtuar kohë e veçantë);
- përsëritjen vjetore (pavarësisht nga ndarja në linja e nënlinja ose në kapituj, lënda duhet parë si një e tërë);
- testimin vjetor (nuk është i detyruar)

Në orët mësimore, që i përkasin përpunimit të njohurive dhe aftësive, mësues/i,-ja zhvillon edhe tema me nismën e tij ose me kërkesën e vetë nxënësve. Këto tema mund të pikënisen nga ngjarje aktuale ose thjesht nga kureshtja e nxënësve.

Gjatë përpunimit të njohurive duhet t'i kushtohet vëmendje dhe kohë e posaçme kultivimit të:

- aftësive të përgjithshme, si p.sh., të komunikimit, të menaxhimit të informacionit, të zgjidhjeve problemore, të të menduarit kritik dhe krijues;
- aftësive të posaçme lëndore si p.sh të dëgjuarit, të lexuarit, të folurit, të shruarit;
- formimit të qëndrimeve, si p.sh. qëndrimi etiko-social edhe gjatë punës në grupe të vogla nxënës/ish,-esh.

Gjatë përpunimit të njohurive nxënësve duhet t'u jepet mundësia të punojnë detyra tematike nga jeta e përditëshme, projekte kurrikulare, etj.

Metoda dhe strategji të mësimdhënies/nxënies.

Mësues/i,-ja është i/e lirë të përdorë një larmi metodash e strategjish të mësimdhënies/nxënies për t'ua përshtatur nevojave të nxënësve në klasa të ndryshme. Ai/ajo i kombinon këto metoda gjatë procesit mësimor dhe i përshtat ato në bazë të zhvillimit në rritje të kompetencave gjuhësore dhe të zhvillimit të pavarësië së nxënës/it,-es në vijueshmëri të këtij procesi.

Mësimdhënia ka në qendër te saj metodën e komunikimit, metoda me bazë detyrën, metoda funksionale dhe atë të situatave sa me afër jetës reale etj. Këto metoda realizohen në përmjet strategjive dhe teknikave të ndryshme, sipas aftësive gjuhësore (të dëgjuarit, të folurit, të lexuarit, të shkruarit).

Në këtë nivel gjuhësor zbatohen të gjitha strategjitë për katër aftësitë gjuhësore, por ato përshkallëzohen nga niveli në nivel në varësi të objektivave.

Të dëgjuarit

Për të zhvilluar aftësinë e të dëgjuarit, nxënës/i,-ja ushtrohet të ndjekë këto strategji:

- të vendosë një lidhje midis asaj që i është thënë më parë dhe të dhënave të reja;
- të hamendësojë çfarë flitet në magnetofon;
- të kapë në tërësi kuptimin e një bisede;
- të përdorë njohuritë e tij të mëparshme;
- të bëjë lidhje mes asaj që dëgjon dhe materialit pamor;
- të dëgjojë një tregim, këngë etj. disa herë, për të kuptuar idenë kryesore, duke u përqendruar në fjalët e rëndësishme, në rastin kur nuk kupton gjithçka;

- të përqendrohet te kërkesa e dëgjimit.

Të folurit

Për të zhvilluar aftësinë e të folurit, nxënës/i,-ja ushtrohet të ndjekë këto strategji:

- t'i kërkojë folësit të përsërisë atë që sapo ka thënë, në rastet kur nuk e ka kuptuar;
- t'u përgjigjet pyetjeve saktë dhe shkurt;
- të mos ndalojë plotësisht ligjërimin, kur nuk di një fjalë ose shprehje, por të përdorë shprehje e fjalë të njohura;
- të ndërhyjë në një bisedë shkurt dhe me fjali të thjeshta, por me kuptim;
- t'u përgjigjet pyetjeve saktë dhe shkurt;

Të lexuarit

Për të zhvilluar aftësinë e të lexuarit, nxënës/i,-ja ushtrohet të ndjekë këto strategji:

- të lexojë tekstin për herë të dytë, që të nxjerrë kuptimin e fjalëve të panjohura;
- të lexojë pyetjet rreth tekstit dhe të mendojë për përgjigjet e mundshme;
- të gjejë përgjigjet e pyetjeve në tekst, duke përcaktuar paragrafin që u përket pyetjeve;
- të lexojë tekstin dhe të nxjerrë kuptimin kryesor;
- të përdorë përshkrimin me fjalë të njohura, kur nuk di kuptimin e një fjale të dhënë;
- të bëjë bisedë të ndërsjellë me bashkëbiseduesin.

Të shkruarit

Për të zhvilluar aftësinë e të shkruarit, nxënës/i,-ja ushtrohet të ndjekë këto strategji:

- të mbajë shënime për informacionin e dëgjuar;
- të planifikojë paragrafët, duke shkruar idenë kryesore të secilit paragraf;
- të plotësojë paragrafët me informacion mbështetës, si: shembuj, sqarime etj;
- të kontrollojë lidhjen logjike të paragrafëve, duke përdorur lidhëzat përkatëse;
- të plotësojë paragrafë duke përdorur fjalët e munguara.

Parime për zbatimin e programit

Zbatimi i programit mbështetet në parimet e mëposhtme:

Vendosjen e nxënësit/es në qendër të vëmendjes.

Programi merr parasysh nxënësin, njohuritë e tij, aftësitë e grup-moshës, interesat, talentin dhe përvojat vetjake. Kjo reflektohet së pari, në përzgjedhjen e temave që trajtohen, së dyti në përdorimin e strategjive që e nxisin nxënësin të veprojë me gjuhën së treti, në përfshirjen e tij në vlerësimin dhe vetvlerësimin e dijeve të përfutuara.

Krijimin e mjedisit të të nxënës.

Krijimi i një mjedisi shkollor fizik, emocional, sfidues dhe jofrenues për procesin mësimor, ku nxënësi ndjehet i sigurt, mundëson një mësimdhënie dhe nxënie që plotëson ndjeshëm nevojat dhe objektivat e përcaktuara më parë.

Organizimin e klasës.

Mësuesi përdor mënyra të ndryshme të organizimit të klasës që krijojnë e ruajnë një mjedis mbështetës dhe rrisin motivimin e nxënësve. Organizimi i mësimit mundëson punën në grupe dhe nxit lirishtetësinë e nxënësve. Atyre u krijohen mundësi apo lehtësi për të eksploruar në gjuhë, për të eksperimentuar në të, për ta përdorur atë në përputhje me nevojat e tyre. Atmosfera e klasës është mbështetje dhe respekt për përgjigjen e nxënësit si nga mësuesi, ashtu edhe nga nxënësit e tjerë. Nxënësi ndërkohë mëson edhe nga shokët e tij. Herë pas here nxënësi punon në mënyrë të pavarur, duke menduar vetë për zgjidhjen e një problemi.

Të mësuarin bashkëveprues

Nxënësit gjatë orëve të gjuhës së huaj shpesh nxiten të punojnë së bashku. Detyrat e përbashkëta u sigurojnë nxënësve më shumë kohë për të folur me njëri-tjetrin, ndihmojnë të folurit e rrjedhshëm dhe zhvillojnë shkathtësi sociale. Njëherazi edhe shkalla e zotërimit të gjuhës rritet. Puna në grupe ndihmon gjithashtu në shoqërimin e nxënësve, i bën ata bashkëveprues me njëri-tjetrin dhe me mësuesit, nxit tolerancën ndaj mendimit të tjetrit, si dhe ndikon në përdorimin e formave demokratike për të ndarë përgjegjësitë dhe punën.

Përdorimin e gjuhës në klasë.

Gjuha spanjolle është mbizotëruese gjatë orës së mësimit. Mësuesi që është nxitësi dhe mbështetësi kryesor i përdorimit të gjuhës spanjolle në klasë, minimizon në maksimum përdorimin e gjuhës amtare.

Të mësuarin e gramatikës.

Nevojat e veçanta për komunikim mbështeten në gramatikën komunikuese. Nxënësit mësojnë gramatikën në shërbim të komunikimit. Në këtë nivel jepet një sasi e vogël rregullash gramatikore për t'u mësuar, gjithmonë në mënyrë të tillë që nxënësit të mund të përdorin format gramatikore për qëllime komunikimi. Gramatika jepet dhe mësohet në mënyrë induktive nëpërmjet materialeve autentike. Nxënësit, gjatë të gjithë procesit të nxënies, ekspozohen ndaj dukurive të reja gramatikore.

Qortimin e gabimeve.

Gabimet duhet të qortohen, por kjo në kohën dhe vendin e duhur. Vërejtjet, këshillat dhe qortimet e mësuesit, të shokëve ose dhe të vetë nxënësit ndihmojnë për të nxitur vetëbesimin dhe vëterespektin. Qortimi pa kriter mund të çojë në frenimin e nisëativës, heqjen e dëshirës për të folur, demotivimin, madje mund të rrezikojë edhe ecurinë e mëtejshme të mësimit. Mësuesi ndërhyt me takt, dhe, duke përdorur forma të larmishme qorton më shpesh kur nxënës/it-et praktikojnë strukturat gramatikore dhe më rrallë kur nxënësit janë duke punuar në grup, kur janë duke debatuar apo duke diskutuar për tema të ndryshme.

Puna e diferencuar me nxënësit.

Me qëllim që metodat e mësimdhënies dhe të nxënies dhe parimet e strategjitë mbi të cilat realizohen këto metoda të kanë arritje sipas standardeve të përcaktuara, mësuesi planifikon punën e diferencuar me nxënësit.

Duhet të pranohet se niveli i formimit të aftësive të nxënësve që i nënshtrohen programit të gjuhës spanjolle të klasës 11^{të} nuk është i njëjtë për të gjithë nxënësit. Arritja e rezultateve të kërkuara nga programi për të gjithë nxënësit kërkon që mësuesi të marrë para sysh nivelet e ndryshme që ekzistojnë në klasë. Kjo gjë ndodh për arsye objektive ose subjektive. Prandaj, mësuesi planifikon punën e tij të diferencuar lidhur me metodat e mësimdhënies, me ecurinë e nxënësve gjatë gjithë procesit mësimor, si dhe me format e ndryshme të vlerësimit.

Mësuesi njihet mirë që në fillim me përbërjen e klasës së tij dhe me problemet që kanë nxënësit. Mësuesit kanë të bëjnë me adoleshentë dhe, për këtë arsye, ata ndeshen edhe me shumë probleme të moshës së tyre, si: temperament impulsiv, të ashpër në komunikim, ndonjëherë agresiv, dorëzim para një detyre të dhënë etj.

Me qëllim që t'i tërheqë të gjithë nxënësit në mësim, mësuesi duhet të përdorë disa *teknika*, si:

- të ketë vullnetin dhe dëshirën për t'i dëgjuar dhe për t'u dhënë përgjigje nxënësve;
- të ndjekë klasën në çdo hap, brenda dhe jashtë saj;
- të ndajë përgjegjësitë atje dhe atëherë kur duhet, për çështje vendimmarrjeje, detyra shtëpie apo klase, detyra me shkrim etj.;
- të japë vazhdimisht përshkrime të punës së nxënësve;
- të kërkojë prej tyre vlerësime të punës së tij, me qëllim që të reflektojë ndaj dobësive.

Nxënësit kanë nevojë për një siguri profesionale dhe njerëzore në klasë, prandaj mësuesi përdor metoda të larmishme dhe gjithëpërfshirëse demokratike, duke siguruar një mjedis të rregullt brenda normave dhe rregullave të shkollës.

7. VLERËSIMI.

Vlerësimi i nxënës/it,-es përshkon gjithë procesin mësimor dhe shërben për përmirësimin e këtij procesi. Vlerësimi i nxënës/it,-es nuk ka për qëllim të vetëm vendosjen e notës dhe as nuk përfundon me vendosjen e saj.

Vlerësimi mbështetet tërësisht në objektivat e programit lëndor dhe mësuesi nuk ka të drejtë të vlerësojë nxënësit për ata objektiva të arritjes që nuk përshkruhen në program.

Objektiv i vlerësimit nuk janë vetëm njohuritë dhe aftësitë, por edhe qëndrimet e nxënësve, si qëndrimet etiko-sociale, në përgjithësi dhe ato të bashkëpunimit me të tjerët, në veçanti. Vlerësimi i nxënës/it,-es duhet të jetë sa më objektiv dhe i matshëm. Asgjë nuk është më nxitës sesa suksesi i arritur duke u përballur me gjendjen reale në të cilën ndodhet një nxënës/e.

Mësues/i,-ja monitoron dhe vlerëson detyrat, duke përcaktuar objektiva të qartë.

Mësuesi përdor vetë dhe ndihmon edhe nxënësit që të përdorin një larmi mënyrash vlerësimi.

Vlerësimi mund të organizohet në disa forma:

Vlerësimi i dijeve (ose i niveleve), ku përfshihet vlerësimi i objektivave specifike. Ky vlerësim ka lidhje me atë çka është mësuar gjatë një jave, muaji ose semestri, pra me punën që është bërë me tekstin dhe programin. Vlerësimi i dijes është i bazuar në orën e mësimit. Kështu ai i përgjigjet një vështrimi të brendshëm.

Vlerësimi i kapaciteteve (ose i zbatimit të aftësive ose i performancës), që është vlerësimi i asaj çka nxënësit mund të bëjnë ose dinë në raport me zbatimin e saj në jetën e përditshme. Ky lloj vlerësimi është pozitiv për faktin se është më afër përvojës së nxënës/it,-es dhe i lejon secilit të pozicionohet aty ku e meriton, pasi rezultatet janë më se të dukshme.

Vlerësimi mund të bëhet individual ose në grup, në klasë ose jashtë saj. Nxënës/i,-ja vlerësohet me notë, ndërsa demonstroi arritjet e tij/saj me gojë, me shkrim, ose nëpërmjet veprimtarish e produktesh të tjera, si: vallëzon, eksperimenton, prodhon një maket etj.

Vlerësimi me shkrim dhe me gojë klasifikohet në:

Vlerësimi formues, me anë të të cilit merret informacion rreth asaj që është arritur nga nxënës/i,-ja në formimin e tij/saj gjuhësor, në përputhje me objektivat e caktuara.

Vlerësimi diagnostikues, i cili bëhet në mënyrë të vazhdueshme, për të marrë informacion rreth përgatitjes ditore dhe përvetësimit të materialit gjuhësor të dhënë më parë. Ai, gjithashtu, jep informacion për efektivitetin e të nxënësit dhe ndihmon në ecurinë e mëtejshme të mësimdhënies/nxënies.

Vlerësimi i planifikuar, mbi bazën e realizimit të objektivave të nënlinjave, pra në bazë kapitulli. Ky vlerësim bëhet me notë dhe realizohet në fund të çdo mësimi përsëritës.

Vlerësimi motivues, i cili ndihmon për të nxitur dëshirën e nxënës/it,-es për mësimin e gjuhës spanjolle. Ky vlerësim është i vazhdueshëm dhe gjatë gjithë procesit mësimor.

Vlerësimi përfundimtar, që është vlerësim me notë e që finalizon arritjet e objektivave të linjave dhe të nënlinjave për këtë grup-moshë.

Vlerësimi me notë, i grupit në tërësi dhe të secilit nxënës në veçanti.

Mësuesi nuk e ka të detyrueshëm vlerësimin me notë të nxënësve dhe vendosjen e notave në regjistër për secilën orë mësimore. Si rregull, nxënësit dhe mësuesit duhet të bashkëbisedojnë lirshëm, si partnerë, rreth përvetësimit të njohurive të fituara nga orët e kaluara dhe rreth mirëkryerjes së detyrave jashtë klase.

Herë pas here mësuesi duhet të vlerësojë me notë, duke ua bërë të qartë nxënësve që në fillim qëllimin e vlerësimit dhe kriteret e tij.

Vlerësimi me shkrim shërben për aftësimin në komunikimin me shkrim dhe mund të realizohet jo vetëm me laps e letër, por edhe në rrugë elektronike.

Mësuesi vlerëson nxënës/in,-en me notë për parashtrimet me shkrim në provimet periodike me shkrim dhe në prezantimet me shkrim të punimeve të tij/saj, të realizuara vetë ose në grup.

Mësuesi planifikon provime periodike me shkrim për blloqe të gjera orësh mësimore, që përbëhen nga një a disa kapituj, të cilët i bashkojnë objektiva të ndërlidhur të të nxënësve. Në përshtatje me qëllimin e vlerësimit me shkrim, mësuesi përdor lloje të ndryshme testesh, që nga minitestet pakminutëshe për një objektivi të veçantë të të nxënësve, deri tek ato një orëshe; teste me alternativë ose zhvillim, detyra tematike, projekte kurikulare etj.

Një formë e parashtrimit me shkrim nga nxënësit është dhe provimi përfundimtar.

Vetëvlerësimi

Vetëvlerësimi është një tjetër element i rëndësishëm i vlerësimit në mësimin e gjuhës spanjolle, ku secili jep gjykimin për zotësinë e vet. Vetëvlerësimi është një plotësues i domosdoshëm i vlerësimit nga mësuesi dhe nga provimet. Vetëvlerësimi ka efekt kur ai u referohet normave dhe kapacitetit që korniza e gjuhëve parashtron për grup-moshën e tyre dhe kur ky vlerësim është i lidhur me një përvojë të veçantë, që mund të jetë ajo e kalimit të testeve. Vënia e synimeve të qarta në program, mundëson vetëvlerësimin e tyre në vazhdimësi.

Nxënësit vlerësojnë punën e tyre në çifte. Më pas mësues/i,-ja dhe nxënësit bëjnë komentin përfundimtar.

Nxënësit vlerësojnë punën e njëri-tjetrit në grupe, duke marrë role të ndryshme, madje dhe pa nevojën e ndihmës së mësuesit.

Nxënës/i,-ja mban shënim arritjet e tij/saj, duke përdorur edhe gjuhën amtare.

Mësuesi bisedon me nxënësin individualisht dhe i tregon arritjet.

Interesi më i madh i vetëvlerësimit qëndron në faktin se ai është faktor motivimi dhe ndërgjegjësimi: ai i ndihmon nxënësit të njohin pikat e tyre të forta dhe të dobëta dhe kështu të organizojnë më mirë të nxënësit e tyre. Nga vetëvlerësimi përfiton si nxënës/i,-ja, ashtu edhe mësuesi.